iubit a tuturor celor ce l-au cunoscut". 5. Patruped fabulos african. — Răsăriteană. 6. Sinonim pentru „Stelele" și „Steluța", în sensul lor propriu. — Ideal, năzuință ca Revoluția de la 1848 sau Unirea pentru care Alecsandri a militat și prin poezii ca : „Deșteptarea României", „Hora Unirii". 7. A săruta (reg.) — Din nou. 8. Notă muzicală în falset ! — Tovarășul de luptă al lui Dan, căpitan de plai, „om aspru care doarme culcat pe-un buzdugan, / ...pletos ca zimbrul, cu pieptul gras și lat, / Cu brațul de bărbat, cu pumnul apăsat..." — Ioan Petrovici. 9. În Liberia și în Libia ! 10. Alt epitet pentru mioara năzdrăvană, bucălaie, din „Miorița", baladă publicată pentru prima oară de V. Alecsandri. — „Către...", titlul cu care a apărut nesemnată, în februarie 1848, răspîndită pe foi volante ca manifest mobilizator poezia „Deșteptarea României". 11. „Cîntecul... latine", poezie care glorifică lupta pentru libertate, romanitatea, premiată la concursul de la Montpéllier din 1878, în juriu fiind prezent și viitorul laureat al premiului Nobel, F. Mistral. — Însoțește cînticelul comic sau vodevilul, specie abordată de V. Alecsandri prin „Barbu Lăutaru", „Coana Anghelușa doftoroaie", „Clevetici ultra-demagogul" etc. 12. „...monastirei Putna" baladă cu un subiect cules chiar în locul unde e mormîntul ctitorului, după cum mărturisește poetul ; legenda e menționată însă și în „O samă de cuvinte" de I. Neculce. — „...de călătorie", „...de mare" (neart.), prima din ciclul „Suvenire", a doua din „Mărgăritărele".

Cuvinte rare : **LAO, LOSI, EALE**

— Nu trebuie să vă spunem tocmai dumneavoastră unde trebuiesc făcute reparațiile !...

— Ai 100 de ziare conform contractului și 1000 din partea mea personal !

ANECDOTE?

SIMȚUL PROPRIETĂȚII

Un automobilist face plinul la benzinărie. Trece un prieten.

— Asta e mașina ta ?

— Depinde.

— Cum așa : depinde ?

— Simplu. Cînd e spălată, o ia fiică-mea. Cînd e vreun meci, e a băiatului. Alteori e a nevestei. Cînd nu mai are benzină, e a mea.

POLIVALENȚĂ

În fața unei case cu obloanele închise, fanfara locală cîntă întregul ei repertoriu. Un turist care observă scena se apropie și întreabă :

— Cu ce ocazie cîntați ?

— Îi facem o serenadă primarului, e aniversarea lui.

— Nu prea e politicos primarul dumneavoastră. Putea să se arate la fereastră.

Atunci trombonul se oprește :

— Nu pot să fiu în două locuri deodată !

METEOROLOGICĂ

Aflați în Anglia de două săptămîni, doi francezi n-au văzut deloc soarele. Plictisiți de ploaia permanentă, întreabă pe funcționarul de la recepția hotelului :

— Plouă așa des pe aici ?

— Cam de două ori pe an, domnule.

— Și ține mult ?

— Cam șase luni.

RECORD DE VITEZĂ

Judecătorul interoghează un martor :

— Cam la ce distanță de locul dramei vă aflați cînd ați auzit primul foc de armă ?

— Cam la 50 de metri.

— Și după 30 de secunde, cînd s-a tras al doilea foc ?

— La vreun kilometru și ceva.

R. R.

CICLURILE DE POEZII
ALE LUI
Vasile Alecsandri

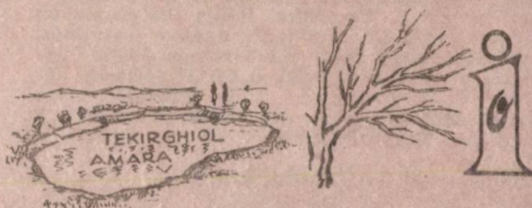
Criptorebus
(7-6)

Monoverb
(5)

Criptorebus
(10)

Criptorebus
(13)

Criptorebus
(8)

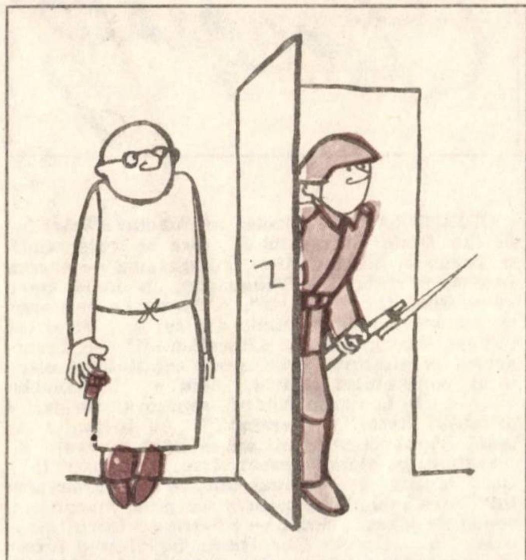

Rebus eliptic
(9)

Monoverb
(4-7)

CAZONA

Un soldat, de cînd a fost încorporat, intrigă pe toată lumea. Umblă prin curtea cazărmii, ridică de jos orice hîrtie, o desface, o priveşte cu atenţie, apoi o aruncă spunînd :

— Nu, nu-i asta !

Ca urmare a acestui comportament ciudat, după o vreme i se dă ordinul de reformare. Toţi se aşteaptă să arunce şi această hîrtie, ca şi pe celelalte, dar el o ia, o desface, o citeşte şi zice :

— Ah ! Da, asta e !

NOSTALGIE

În curtea închisorii :

— Cînd mă gîndesc, acum trei luni am deschis un magazin de bijuterii, chiar lîngă Operă... Doar cu un umăr şi cu o rangă...

VÎNĂTOREASCĂ

— Cum ? N-ai vînat nimic ?

— Ce vrei, dragă, cu reputaţia mea, iepurii cum mă văd, cum se ascund.

CULTURA

Un fermier texan, foarte bogat, işi trimite fiul în Europa să se instruiască. La întoarcere îl întreabă :

— Şi Veneţia cum e ?

— Nu ştiu, tată, n-am putut s-o vizitez. Era inundată.

LOGICA

Vînătoare de tigri la televizor. André, cinci ani, priveşte, apoi întreabă :

— Mămico, de ce-i împuşcă pe tigri ?

— Pentru că tigrii omoară vacile şi oile...

— Păi atunci de ce nu-i împuşcă şi pe măcelari ?

Acum 100 de ani...

DOCTORUL BÉRILLON DECLARĂ : „CEI CĂRORA LE PLACE VITEZA EXCESIVĂ SÎNT NIŞTE DEGENERAŢI !"

Catastrofa cu care s-a terminat concursul de automobile de la Turbie pare să dea întegral dreptate savanţilor care, cu o săptămînă în urmă, discutau, la Societatea de Hipnologie şi Psihologie, despre dorinţa de viteză excesivă.

Doctorul Hachet-Souplet susţine că acela care circulă cu viteză mare, în momentul respectiv este stăpînit numai de impresiile puternice pe care le încearcă. Nu-şi mai aparţine, este îmbătat ! Capătă sentimente care, în stare normală, nu-i sînt caracteristice : orgoliu, combativitate, furie, ură, răutate, violenţă. Desigur că ele variază ca formă şi intensitate în funcţie de numeroşi factori ; ciclistul şi automobilistul fiind cei mai vulnerabili la beţia vitezei.

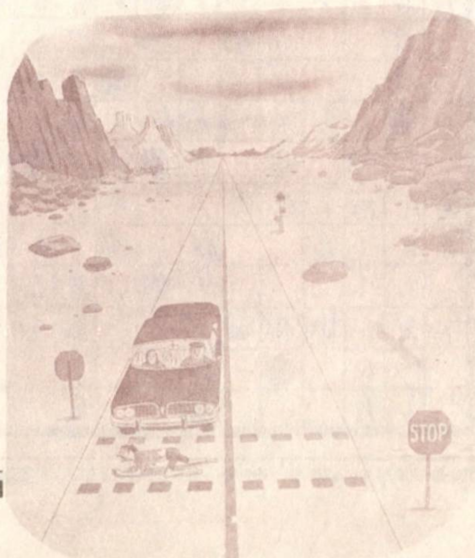
Pentru doctorul Bérillon, există o mare asemănare între beţia vitezei şi euforia provocată de morfină. Cei care circulă cu viteză de dragul vitezei, fără să fie necesar, sînt, de cele mai multe ori, degeneraţi, lipsiţi de moderaţie ; neputîndu-se stăpîni, îi apucă furia împotriva obstacolelor, chiar dacă acestea sînt minime. „Am fost zguduit de următorul fapt : un automobilist, la ieşirea dintr-un sat, striveşte un om fără să-şi dea seama, continuîndu-şi drumul în mare viteză. După cîteva zile, citeşte în ziare despre accident şi-şi dă seama că el este autorul. Nu-l văzuse nimeni, era sigur că nu va păţi nimic. Dar simţul moral prevalează ; se autodenunţă şi despăgubeşte familia cu o sumă deloc neglijabilă.

Această tristă întîmplare nu l-a lecuit ; continuă să circule cu viteză ca şi pînă acum".

Doctorul Jules Voison de la Salpêtrière a caracterizat faptul petrecut în următorii termeni : „Cînd o astfel de catastrofă nu constituie o lecţie şi autorul ei nu s-a lecuit pentru totdeauna, înseamnă că este vorba de un individ lipsit de capacitatea de a se tempera ; ne găsim în prezenţa unei adevărate obsesii".

M.P.

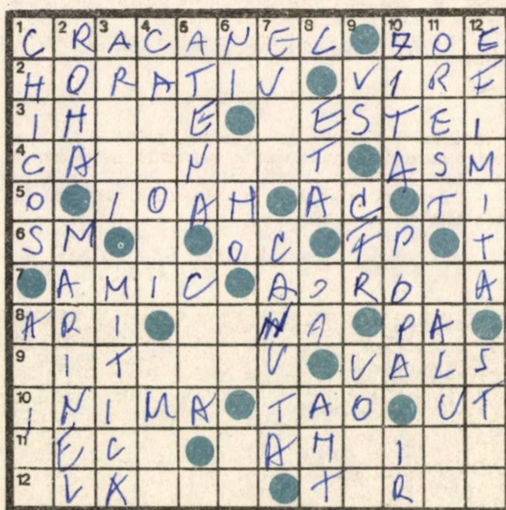
(„Le Petit Journal", 4 aprilie 1903)

Personajele lui CARAGIALE

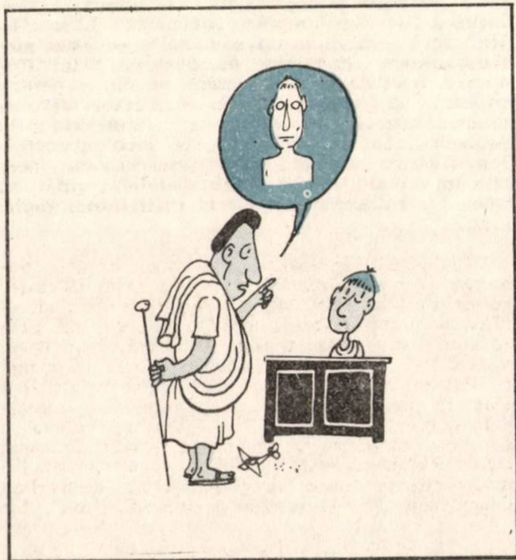
Caragiale

ORIZONTAL : 1. Porecla lui Mache Răzăchescu din D'ale carnavalului", care se recomandă și Telemac, bibicul Miței, mangafaua. — Coana Joițica, nevasta lui Trahanache, „o damă mare în politica din provincie". 2. Nume cu rezonanță literară latină, al unuia din cei trei fii ai lui Caliopi Georgescu din „Bacalaureat". — Prezidentul comitetului permanent, comitetului electoral, comitetului agricol, cum e Trahanache (fig). 3. De la nenea Andrei, senatorul, pe care-l primește Acrivița, pierzindu-i „un brilănțel de toată frumusețea", care apare apoi la acul de cravată al prietenului casei, Mișu, în „Cadou" (pl.) Bară la jug. 4. Personaj din „D'ale carnavalului", care catindează pentru un post, măcar un copist de clasa a doua. — Sfîrșitul oricărui pleonasm ! 5. ...Corvin Ghe Huniaghe dintr-o întrebare nepedagogică a pedagogului de școală nouă, conținînd și răspunsul. — Purtat de Mișu la cravată în schița „Cadou" — Prenumele inițial... din Tipătescu ! 6. Simion Mehedinți. — Intrate în joc, la sfîrșit ! — Filip Petrescu. 7. X, un tip eminamente simpatic, gata pretutindeni a te saluta cu toată afabilitatea. — Ziarul în care apare articolul „Groaznica sinucidere din strada Fidelității" (de altfel titlul schiței), unde citim că rășcoapta domnișoară Porția Popescu se „sinucide" cu gămălii de chibrituri dizolvate în spirt. 8. Măsuri agrare. — Roman din ciclul „Comăneștenilor" de Duiliu Zamfirescu. — Adio. 9. Ghiță, fiul de negustor cu dare de mînă, care reușește la concurs printr-un fals în dauna colegului aproape tiz, Niță Ghițescu, în „Triumful talentului". — „Dans vaporos și adorat", a cărui regină „infatigabilă silfidă" este Athenais Gregorachco, născută Perjoiu din „High life". 10. Titircă... Rea, porecla lui jupîn Dumitrache, cherestegiu, „om cu ambiț" care ține la „onoarea de familist" cu ajutorul lui Chiriac. — Taormina... la început ! — Conjuncție latină... la Utan ! 11. Huhurezi. — Madame Esméralde Piscopesco, amfitrioana cu „jour-fixe" care invită la „five o'clock tea" dame din cercul monden, pentru causerie. 12. Altă gazetă caragialiană la care ar fi ajuns director-proprietare Rică Venturiano în proiectata comedie „Titircă Sotiresco et co." — Ion din „Arendașul român", încărcat cu zece zile la prașilă, bătut și insultat de Arghir cu invectivele : „opincarule, mămăligarule, țopîrlanule."

VERTICAL : 1. Marius... Rostogan din „Un pedagog de școală nouă", care și-a început cariera printr-o memorabilă conferință didactică. — Mătușa domnișoarei Lucreția Ionescu, de profesiune văduvă, pensionară viageră. („Proces-verbal"). 2. Comună în județul Sălaj. — Termen ce definește costumul pe care-l poartă domnul Goe, în pronunția mamiței, provocînd o adevărată dispută lingvistică în familie. 3. Profesoara Ionesco, colegă de cancelarie cu Sevasti Ionescu, Aristi Popesco. — Mică lichea bucureșteană, în mai multe proze de Caragiale, numită de Șerban Cioculescu „pierde-vară și pseudo-spiritual", dar

reconsiderată de Camil Petrescu în piesa... „...Popescu." 4. Doamna Georgescu din „Bacalaureat", mama lui Virgiliu, Horațiu și Ovidiu, femeie care dă în viața ei trei bacalaureate. — Prințul arab din „Noapte de decembrie" de Al. Macedonski. 5. Nume feminin de unde provin hipocoristicile Atenaise (din „Telegrame)" și Athenais din „High-life". — „Caut...", schiță în care apare omul mărunt, micul slujbaș urmărind bombasticile anunțuri „de închiriat". 6. Pronume — Elemen toponimic slav. — Nae Cațavencu, avocat, director, proprietar al ziarului „Răcnetul Carpaților". — Silabă maternă ! 7. Orășel în Finlanda. — Omul sucit, din titlul unei proze, „un tip moral reprezentativ de inadaptabil" — după opinia lui Ș. Cioculescu — „tipul mediocru al unui soi de refractar trăindu-și viața în contratimp." 8. Literă grecească la Aneta și Greta. — Diftong. — Din neamul anților. 9. Vladimir Streinu, criticul literar care remarca indeterminarea psihologică a eroilor caragialieni, ceea ce înseamnă ridicarea către valoarea clasică de general-umană. — Schiță în care Niță și Ghiță se amuză pe seama intrusului venit la masa lor, pînă ce totul devine lipsit de haz, cînd aceștia află că nevastă-sa Mița e sora „șefului" cu care călătorea închisă într-un cupeu. — Majestatea-Sa căruia Gudurău îi adresează în „Telegrame" o depeșă încheiată cu formula : Trăiască Dinastia. 10. Sora Vetei „fată frumoasă, modistă, învățată și trei ani la pansion" în „O noapte furtunoasă". —Petcu, preot pitoresc, „venerabil", dar și un bun băutor, răgușit de libații, cu limbaj colorat de contraste profane și sacre, din „Art. 214". — Alifie. 11. Inseparabil de Pilad, ambii simbolul antic al amiciției, etichetă aplicată lui Lache și Mache. — Prenumele actriței Stavreasca din „Din carnetul unui vechi sufleor", nefericita suverană dintr-o „melodramă înfricoșată", pe care publicul o întîmpină cu risete într-o scenă tragică. 12. Consoarta conului Leonida care crede cu sfințenie în spusele fanteziste ale bătrînului : „Ei ! cum le spui dumneata, să tot să asculți, ca dumneata, bobocule, mai rar cineva." — Simpaticul și bravul Popescu, unul din conspiratori, „republicanul de la Ploiești", din schița „Boborul".

Cuvinte rare : CECI, RONA, DNO

cu trenul

DIFERENȚA DE CLASĂ

— Dumneavoastră aveți bilet de clasa a II-a. De ce stați într-un compartiment de clasa I ?

— Oh, e mult mai comod aici.

LOGICĂ

Slavomir Mrozek călătorea cu trenul și-și pusese geamantanul într-un loc în care era luat în picioare de toți pasagerii.

— N-ați vrea să-l mutați în plasa de bagaje, ca să nu ne mai împiedicăm de el ?, fu întrebat.

— În nici un caz. Dacă nu se va mai împiedica nimeni de el, precis îl uit în tren.

A LEȘINAT O FEMEIE

Trenul înghițea kilometri după kilometri. Pînă la prima stație mai erau vreo două ore. Pe culoarul vagonului de dormit, un pasager aleargă strigînd :

— Cine are puțin whisky, cine are puțin whisky —! ? A leșinat o femeie.

Imediat mai mulți bărbați ies din cușete cu sticlele de whisky în mînă întinzîndu-le spre el. Acesta apucă o sticlă plină, o duce precipitat la gură și-ncepe să bea spre stupoarea celorlalți. După ce golește jumătate din sticlă, se șterge la gură, respiră adînc, înapoiază sticla și zice :

— Ah, ce bine. N-aveți idee ce rău mi se face cînd văd o femeie leșinată !

MERSUL TRENURILOR

— Oameni buni, se văita în gura mare o femeie care tocmai intrase în compartiment. Abia m-am urcat și mi s-a furat poșeta.

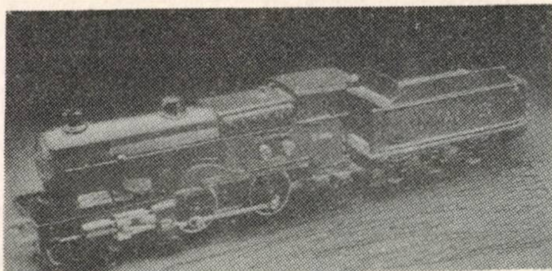
— Se vede că e un tren rapid — recunoscu un călător

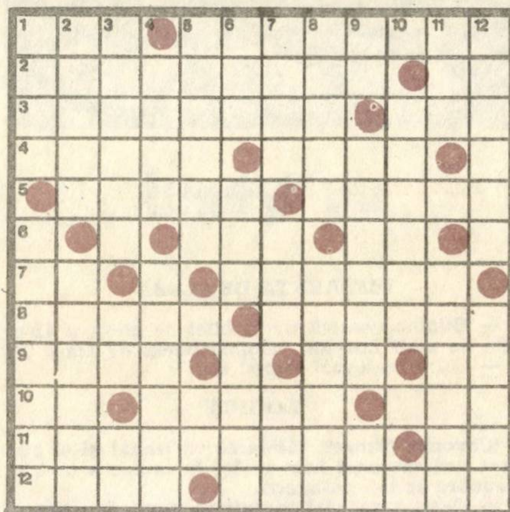
PIANUL

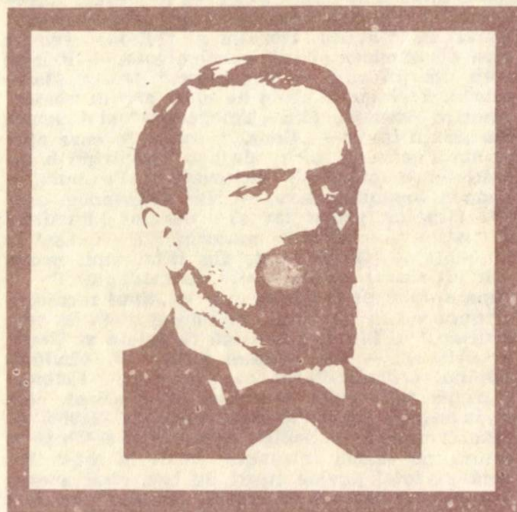
Înainte de plecarea trenului, soțul îi spune soției care a împachetat o grămadă de lucruri inutile :

— Păcat că n-ai luat și pianul. Acolo au rămas biletele de tren.

EMILIA SĂLCEANU și
MIHAI BURDUJA

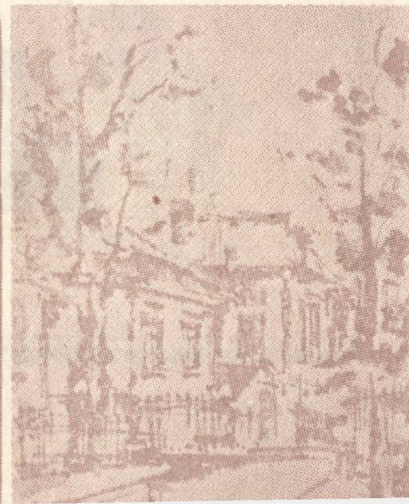

TITU MAIORESCU, CONTEMPORANUL NOSTRU

ORIZONTAL : 1. Poet, debutant în 1905 cu volumul „Poezii", despre care Maiorescu scrie un raport academic, subliniind că „Patriotismul este în inimile sincere... un simțămînt adevărat și adînc, și întrucît este astfel, poate fi, în certe împrejurări, născător de poezie". — Secvență din lucrări de istorie literară, ca cea numerotată I. „Către T.L. Maiorescu" din „Scrisori" de V. Alecsandri, publicată în 1904, sau cele din „T. Maiorescu și contemporanii lui" de E. Lovinescu. 2. Filozof antic grec, a scris o Poetică, de la care criticul preia ideea catharsisului — funcția moralizatoare a artei — dezbătută în studiul „Comediile d-lui I.L. Caragiale". — Afirmație. 3. Specific al literaturii în corelație cu universalul la care se referă Maiorescu la apariția în limba germană a unor traduceri din opera lui Alecsandri, Eminescu, Bolintineanu, Slavici, Odobescu, Gane, scriind că „toți autorii aceștia... ne-au înfățișat ceea ce este, ceea ce gîndește, și ceea ce simte românul în partea cea mai aleasă a firei lui etnice" („Literatura română și străinătatea"). — Pronume posesiv. 4. Limbă clasică cunoscută de critic care citează în „O cercetare critică asupra poeziei de la 1867" îmbinări de cuvinte, în original, din Iliada. — Rescos din creșă ! 5. În capitolul „Condițiunea ideală o poeziei" din „O cercetare critică"... afirmă că aceasta nu poate fi obiect al poeziei, ci numai al științei, intrînd în sfera cugetării intelectuale. — Adevărat (popular). 6. Apelativ telefonic... —În ton ! 7. Ury Benador. — Ziar al cărui redactor, ca și cei de la „Federațiunea" și „Transilvania", îi dă lui T. Maiorescu răspunsuri polemice considerate de el „stricăcioase prin forma și cuprinsul lor". — „... din Mircești" din „Pasteluri", ciclu considerat „cea mai mare podoabă a poeziei lui Alecsandri, o podoabă a literaturii române îndeobște" („Direcția nouă în poezia și proza română"). — Unul din simțămintele apropiate de tristețe, disperare, mînie, socotite obiecte poetice în „O cercetare critică...". 9. Format din trei. — Comparativ. — Anton Pann. 10. Un meșteșug terminat ! — Adjectiv, citat de Maiorescu în „Neologismele", pentru care n-ar trebui împrumutat sinonimul sever, întrucît și primul e de origine latină. — Alt eu, latin. 11. Existență obiectivă, reflectată subiec-

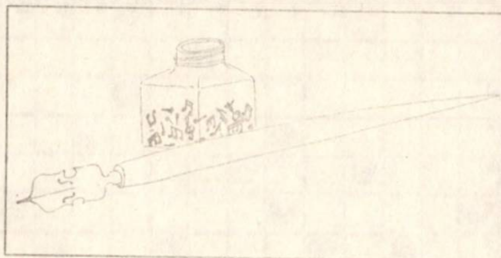

tiv în artă, problemă discutată în „Comediile d-lui I.L. Caragiale" în care se arată că dramaturgul o oglindește „din partea ei comică". — Obiect ascuțit. 12. În „O cercetare critică"... e considerată un mod anumit de a privi lumea, un chip de a o înțelege, iar în „Comediile..." — morală prin însuși faptul de a fi, moralitatea ei nefiind „practică", ci „ideală". — Modalitate atît în critica negativă care curăță locul spre a pregăti literatura ulterioară, cît și în critica afirmativă în care se emit judecăți de valoare, deși criticul „Junimii" e un spirit mai sintetic.

VERTICAL : 1. Autorul unor pagini memorialistice despre Junimea și prelegerile lui T. Maiorescu din 1864, citat de critic pentru nuvelele sale în „Direcția nouă în poezia și proza română". — „În cotra direcției de astăzi în... română", studiul maiorescian abordînd „formele fără fond". 2. — Trăsătură a folclorului, „comoară de poezie" despre care Maiorescu scrie în „Asupra poeziei noastre populare" (fem. pl.). — Poet german citat împreună cu Heine, Lenau, Uhland, culegător de folclor, amintit de T. Maiorescu în răspunsul la discursul de recepție rostit de D. Zamfirescu la Academia Română (1909). 3. Gitlej (reg.) — Pronume. — Cal. 4. Măgari. — Instituție la propășirea căreia T. Maiorescu contribuie prin articolele „Învățămîntul primar amenințat" (1870), „Despre reforma învățămîntului public" (1870), manuale : „Regulile limbii române pentru începători", „Despre scrierea limbei române", „Logica elementară". 5. Termen incriminat de Maiorescu în „Neologismele", propus de dicționarul purist al lui Laurian și Massim, împreună cu maior (diminutiv din mai) pentru ciocan. — Conjuncție coordonatoare. 6. Corp geometric. — Pronume demonstrativ. — A alege. 7. „Sinteză generală în...", astfel definește criticul perioada pînă la 1881, în care accentul nu cade pe interpretare, ci pe judecarea fenomenelor culturale, nota fundamentală a gîndirii sale teoretice. — Holdă fără început și fără sfîrșit ! — Zeița mării în mitologia scandinavă. 8. Castel din Sinaia care apare în trei titluri din poeziile lui V. Alecsandri, socotit de T. Maiorescu „cap al poeziei românești" în studiul „Direcția nouă...". — Scriitor, autorul unui volum „Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori", apărut în 1937 (Emanuil). 9. Pronume în Vasile ! — Specie de poezie lirică, a cărei denumire o folosește Maiorescu înlocuind termenul „Scrisoare" în ediția princeps Eminescu din 1883 și în studiul „Eminescu și poeziile lui" din 1889. — Dînsul 10. În antiteză cu „Venere" în titlul unei poezii de Eminescu analizat de critic în „Direcția nouă în poezia și proza română" (1872), prilej de a-l considera pe tînărul poet „om al timpului modern, reflexiv, poet în toată puterea cuvîntului". (pl.). 11. Specie clasică abordată de M. Eminescu „în metru antic", ceea ce remarcă și Maiorescu cînd scrie despre predilecția poetului „pentru forme rafinate de poezie" (pl.). — Mașină de gătit cu gaze. 12. Titlul unei poezii de O. Goga, din care T. Maiorescu citează versuri ca și din Rugăciune, Oltul, Noi în raportul academic „Poeziile domnului Octavian Goga". — Termen generic pentru perioadă folosit în sinteză cu marii clasici, referințe fiind la T. Maiorescu, M. Eminescu, I. Creangă, I.L. Caragiale, I. Slavici.

Cuvinte rare : RAN

Scoțiene

SOLUȚIE

În trenul Londra — Edinburg, un pasager trage din greșeală semnalul de alarmă. Trenul se oprește... în plină noapte.

— Ei, drăcie, ce greșeală ! Acum o să plătesc o amendă de zece lire sterline.

— Stai un pic — intervine scoțianul din compartiment — dă-mi cinci sterline și eu voi simula imediat o criză de epilepsie...

CHIBRITURI ENGLEZEȘTI

Un scoțian călătorește în același compartiment cu un englez. Scoțianul aprinde o țigară, se instalează comod și începe să fumeze visător. Englezul se scotocește prin buzunare și negăsind ce căuta, spune :

— Sînteți atît de amabil să-mi dați un chibrit, domnule ?

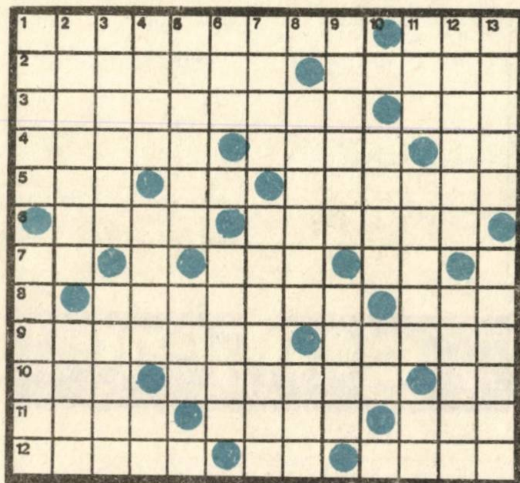
Scoțianul scoate din cutie un băț de chibrit și-l pune pe canapea, alături de englez, care continua să se scotocească.

— Ce ghinion ! Mi-am uitat și țigările acasă.

— În cazul ăsta, zice scoțianul, nu vă trebuie chibritul.

Și pune bățul la loc, în cutie.

Compunere de nota zece

NUME DE NEUITAT ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

ORIZONTAL : 1. „Demagogul latrans" din „O scrisoare pierdută" care nu cunoaște sensul unor termeni ca : travaliu, faliți, capitaliști, secular. — Locul „de la Chitilă, peste drum de Nimerilă", de unde e „vestitul Ochilă frate cu Orbilă, văr primar cu Chiorilă" din „Povestea lui Harap Alb". 2. Diminutiv ridicol al lui Agamemnon Dandanache din „O scrisoare pierdută", estropiat de Trahanache în „Gagamiță". — Moș..., ilustrare a spiritului cazon din schițele lui A. Bacalbașa, recruții lui „ori dezertau, ori mureau, dar ieșeau adevărați soldați". 3. Postelnicul încornorat de petrecăreața Luxița în „Iașii în carnaval" de V. Alecsandri. — Turn fără vîrf ! 4. O adresează Mugur-Împărat în finalul baladei „Nunta Zamfirei" de G. Coșbuc prin cuvintele : „Cît mac e prin livezi, / Atîția ani la miri urez !..." — „...lui Vodă", povestea din „Hanu Ancuței" în care răzășul îi spune unui boier care era în realitate domnitorul Sturza că „dacă nici Vodă nu i-a face dreptate, atunci să poftească măria-sa să-i pupe.... nu departe de coadă !". — Elena Dumitrescu. 5. Interjecție... motănească. — Un alter-ego franțuzesc ! — Nume din teatrul lui Alecsandri, care ca și Hîrzobeanu, Răzvrătescu, Năucescu, Balamucea, Fărăocoastă, Buimăcilă etc. e de natură comică „cu totul specific structurii limbii... în care poreclele cele mai pitorești cu putință mișună". 6. Conjuncție concesivă. — Aristița și Calipsița pe care Chirița vrea să le mărite cu Pungescovici și Bondici, doi escroci, în comedia lui Alecsandri „Două fete și o neneacă". 7. Pe cal. — O ratare mai mică ! — Pronume. 8. Avocatul din „Telegrame" de Caragiale, care după ce este ultragiat, trimite o ultimă depeșă : „Împăcat cu directoru. Pupat toți piața endependenți". — Hipocoristic pe care-l poartă Girimea, „frizer și subchirurg", „bibicul" încurcat cu Mița Baston și Didina Mazu în „D'ale carnavalului". 9. Personajul dintr-o piesă de G.M. Zamfirescu („Idolul și Ion...") poreclit astfel din cauza inofensivei manii de a asculta discuri, închis în camera sa, în fond un suflet generos, altruist, neînțeles de meschini. — Moș Ion din cele două povestiri de Creangă, care se preface greu de cap cînd boierul îl dăscălește cu pilde despre Unire, dar îi interpretează perfect parabola cu bolovanul. 10. Noi, într-un termen popular (găsibil în nuiaua ruptă !) — Eroul unor snoave populare intrat în literatură prin opera lui A. Pann, V. Alecsandri, C. Negruzzi. — Horia Teișanu. 11. Pictor clasic român, a cărui văduvă e numită „Zmeoaică", „cruntă, cumplită cu suflet hidos, ce varsă catran și pucioasă pe nări" de Șt. O. Iosif, într-o vreme custode al muzeului (existent și astăzi) — Venturiano „arhivar la judecătoria de pace, circumscripția de galben, poet liric, colaboratore la „Vocea patriotului naționale", publicist și studinte în drept", precum se recomandă în „O noapte furtunoasă" — Evreul Zelig din piesa „Manasse" de Ronetti-Roman, un misit volubil, o „gură rea", modelul lui Ianke din comedia lui V.I. Popa. 12. Purtătorul unui cusur, semn al unei infirmități morale, de unde derivă numele baronului Nichita Calivevschi din romanul „Ciocoii vechi și noi" de N. Filimon, personaj ce-i învață pe boieri un joc drăcesc. — „Titircă Sotirescu... co", manuscrisul unui proiect de comedie a lui I.L. Caragiale, în care eroii din „O noapte furtunoasă" pătrund în protipendadă. — Prenumele lui Șt. Popescu din „În jurul unui divorț" de G. Topîrceanu, care „...săraca Zoe cînd l-a cunoscut / Era fără slujbă și dator vîndut" ; unii spun că e imoral, alții că e un soț model.

VERTICAL : 1. Băcan de mahala și gardist civic dintr-o schiță din epoca „Ghimpelui" de Caragiale, „foarte gelos de cucoana dumisale" aflată în paza tejghetarului Ilie, situație similară cu a lui jupîn Dumitrache. — Înaintaș în arborele genealogic al tipului Spanachidi, creat de Bacalbașa, care apare „răpănos, pîrlit, bocciu, umil", dar e un cameleon politic urmînd o școală numită „spanachidism". 2. O mănîncă părinții și fiilor li se strepezesc dinții, într-un proverb amintit de cal, lui Harap Alb, care pesemne a avut să tragă un păcat strămoșesc, îndurînd cruzimea Spînului. — Prenumele ridicolului latinist din „Trei crai de la Răsărit" de Hașdeu, cu capul atît de mult ticsit de purism, încît nu concepe să aibă o soție care să nu cunoască „romana ortografia". 3. Scatiu, cel mai antipatic personaj din literatura noastră, „mitocan, mojic, bădăran", arendașul caracterizat drept „o molie a satelor" din romanul lui Duiliu Zamfirescu. — Formă domesticită a gaurului, animal din insulele indoneziene. 4. Gustul unor „migdale" ale lui Topîrceanu, în care Ghiță Popîndău prezent în niște poezii lansea-

ză o asemenea „cugetare" : „Amorul e un lucru foarte mare". — Casa albinelor pe care o îngrijește Harap Alb. — Pronume. 5. „Trei...", poema neterminată a lui Ion Budai Deleanu în care apar Beșcherec Iștoc, „un hidalgo ruginit", chiar Calos de Cucureaza, un parvenit, și Născocor de Cirlibaba „fudul și îngimfat". — Bondoc (fig.). 6. Interjecție la... fete ! — Meșter de covate, de scafe, cauce, linguri, apropiat ca sens de lingurar, peste care e conducător, în „Țiganiada", Neagul „ce numai de o parte aude". 7. Rolul pe care-l propune Leonaș, Chiriței și lui Grigore Birzoi, la nunta sa cu Luluța, în comedia lui V. Alecsandri. — Unchiașul din titlul unei piese de Al. Macedonski, făcînd elogiul omului nevoiaș, dar bogat în virtuți morale. 8. „Omul sucit" al lui Caragiale, „care toată viața lui nu s-a putut potrivi cu lumea", cu un nume „fără praznic în calendar". — „...venețian", piesa lui Camil Petrescu, în care cuvîntul „sigisbeu" ca un semn al decăderii și depravării venețiene, aplicat lui Cellino, semnifică un personaj cu „o gingașă funcțiune" de „adorator delicat și stăruitor" al unei femei măritate. 9. Mătușa lui Darie din „Desculț" de Zaharia Stancu, „are dinți mari ca de cal, verzui la rădăcină, negri, galbeni" ; mama Diței, cea „cu buză de iepure". — A striga. 10. Al doilea nume al lui Petru, care și-a tăiat fratele, pe Bogdan-Vodă Mușat, prins cu juvățul la o nuntă, judecat apoi și el după legea talionului, fapt relatat în „Frații Jderi" de M. Sadoveanu. — Diftong făcut de... oaie ! 11. Ori. — Numele din care derivă diminutivul popular al mătușii din Broșteni, cu o cocioabă și două capre slabe și rîioase, în „Amintiri din copilărie". — Conjuncție coordonatoare. 12. Ursuze, supărăcioase, ca cele trei gaițe din comedia lui Al. Kirițescu (fig.) — Unul dintre mușchetarii lui Dumas, scriitorul pe care Călinescu îl compară cu Hașdeu, prin tendința de „a reconstitui dintr-un dinte de cal un dinozaur". 13. Porecla părintelui Trandafir din Sărăceni din titlul unei nuvele de I. Slavici, — Dramaturgia, domeniu al literaturii populat de personaje nemuritoare ca Sandu Napoilă Ultraretrogradul, Chirița, Trahanache, Spirache („Titanic vals"), Mitică Popescu etc.

Cuvinte rare : GAIAL.

— Încă un pahar, iubito și te ajut cu multă dragoste !

Părinți și copii

NEÎNȚELEGERE

Trei copii necăjesc măgarul unei țărănci venite la tîrg. Trece un puști, în drum spre școală, și primește o palmă de la stăpîna animalului. Furios, ținîndu-se cu mîna de falcă, băiatul intră în școală și se izbește de învățător, pentru care mai încasează o palmă.

În culmea furiei, intră la director și spune :

— Domnule, învățătorul mi-a tras o palmă. Și nu-i făcusem nimic, măgarului !

Drept care mai primește și a treia palmă.

ACCIDENT

— Mamă, mamă, am răsturnat biblioteca !

— Foarte rău ! Am să-i spun tatei.

— Tata știe deja. E dedesubt.

RĂSPUNS CORECT

Profesorul : Ionele, care sînt cele două cuvinte folosite cel mai des de elevi ?

Ionel : Nu știu, domnule profesor.

Profesorul : Foarte bine ! Exact despre aceste cuvinte era vorba.

PRECOCITATE

— Ce desenezi acolo, Petrișor ? Fă calul și mînzul așa cum arată în realitate !

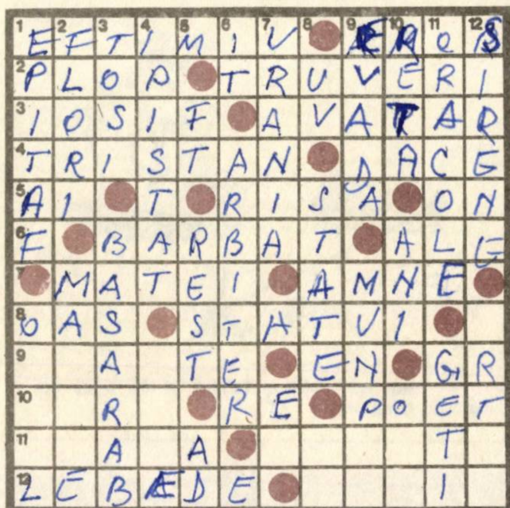
— Știu, tăticule, dar eu am trecut la... „abstracționism".

DIDACTICĂ

La o școală din Anglia sosește inspectorul, specialist în istoria artelor. Constată cu plăcere că în clasă există o copie a tabloului lui Rafael „Îngerul", care-și ține capul între mîini.

— Frumos tablou, observă el.

— Și nu mai puțin instructiv, completează profesorul. L-au atîrnat acolo pentru ca elevii să-și dea seama cît e de urît să-ți sprijini capul în mîini.

Sonetul românesc

ORIZONTAL : 1. Cel mai prolific sonetist din literatura noastră, autor a peste o mie de sonete, adevărate perfecţiuni formale de un mare rafinament, multe incluse în volumul „Odă limbii române". — Constituie tema majorităţii „Ultimelor sonete închipuite ale lui Shakespeare. În traducere imaginară" de Vasile Voiculescu. 2. Arbore cu rezonanţe poetice, cîntat şi de Eminescu, şi de Coşbuc, titlul unui sonet de M. Codreanu, în care „sobra majestate" a acestuia se contopeşte cu omul — Poeţi medievali francezi, la singular în titlul unui sonet de V. Eftimiu debutînd cu o enumeraţie : „Villon, Ronsard... Victor Hugo, Musset, Verlaine, Alecsandri...". 3. „Steo", poetul care a scris „Sonet modern" şi alte scenete : „Şincai", „Cîrlova", „Cronicarii" etc. — Sonet de Macedonski, în care printr-o regresiune în timp eul liric se regăseşte la Roma, în epoca lui August. 4. Cu Isolda în titlul unei poezii din „Ciclul iubirilor defuncte" de Victor Eftimiu, suportînd, „wagnerienele su-

— Mercedes, pe tine te-am visat mereu !

plicii". — Din neamul geto-sciţilor de care aminteşte sonetul „Doar scrisul cronicarilor rămîne" de V. Eftimiu (fem. pl.). 5. Posezi. — Batjocorită, satirizată — Scoase din... sonet ! 6. Epitet pentru păunaşul codrilor din sonetul „Haiducul" de Şt. O. Iosif, folosit, de altfel, şi de Alecsandri pentru Andrii-Popa. — Articol genitival la Alecsandri ! 7. Prenumele fiului lui I.L. Caragiale — fără acel aristocratic u final — Sonetist care dă în „Pajere" o galerie de sonete-portret ca : „Înţeleptul", „Cronicarul", „Domniţa", „Trintorul" etc. — Comună în Franţa, o găsiţi în amnezie ! 8. Ţară pitorească în Maramureş. — Volum de Mihai Codreanu, apărut în 1914, conţinea 99 de sonete şi titlul ediţiei definitive a operei sale publicate în 1939 cu adnotarea „Sonete şi evadări din sonet". 9. „... şi versete", postumele lui Bacovia, ce conţin multe poezii avînd patrusprezece versuri, ca sonetul. — În tren, la mijloc ! — George Ranetti, autorul unui sonet „Le printemps", în care expresii româneşti se traduc în franceză în maniera Chiriţei lui V. Alecsandri. 10. Şiruri de tablouri : „cîmpii, şi văi, şi munţi, şi ape oară" din sonetul lui Şt. O. Iosif „Adio", cărora le repetă în raport refrenul „Adio dar ! Adio dragă...". — Literă elină la Roma ! — Sonetele numerotate din „Zile de durere" de Panait Cerna, dedicată răscoalei din 1907. 11. Părintele Duhu, învăţătorul lui Nică din „Amintiri din copilărie" — „Pagliaccio", titlul unuia din Sonetele parnasiene de G. Topîrceanu, parodie după M. Codreanu (de altfel şi denumirea operei lui Leoncavallo). 12. Le dedică un sonet mult comentat Mallarmé, în care primul vers are cuvintele „toate albe" sugerînd „polifonic imersiunea în imaterial" cum remarca poetul simbolist N. Davidescu. — Noul venit din titlul unui sonet de V. Eftimiu în care este evocată grădina lui Akademos cu emulii lui Socrate şi noul sosit ce „sfielnic se strecoară" : Aristotel.

DIVERSE

CONVINGERE

Într-un compartiment de tren un cetăţean vizibil „ameţit" se uită pe fereastră şi de cîte ori trece de o gară mormăie : „groaznic !" „Domnule, de ce spui la fiecare staţie groaznic ?", întrebă curios vecinul de compartiment. Beţivul se uită trist la el şi-i răspunde : „Pentru că fiecare gară mă convinge tot mai mult că am greşit trenul".

NUANŢA

Un domn vrea să intre la Cazino. Portarul îl opreşte :

VERTICAL : 1. Sonetul cu numărul 1000 de V. Eftimiu, „un om venit din plaiuri epirote"... Un pădurar, în Pind, îi fu străbunul... / Din osul lui s-a plămădit nebunul / Ce-a ticluit opt sute de sonete". — Caracterul bătrînei din sonetul „Aspra" de M. Caragiale pe care „Nimic nu o-mblînzește, nimic nu o-ncovoaie. / Și fără preget luptă, împilă și jupoaie...". 2. „ ...de sînge", sonet care concentrează posibilitățile lirice ale poetului Al. Obedenaru, colaborator la „Literatorul" lui Macedonski. — „Valuri de...", sonet de Neculuță, în care ca și în „Cusătoreasa" (tot sonet) se deplînge condiția femeii în societatea burgheză, ambele poezii descinzînd din „Viața" de M. Eminescu. 3. Compozitor italian — Familie veche din care s-au ridicat mai mulți domni (amintită cu Mușatinii și în Scrisoarea III de M. Eminescu), din neamul căreia e cel ce „viteaz spătar fu-n lupte" și „așteaptă să-i sosească firmanul de domnie", dar „îl prind cu pîri ascunse și-armașu-i taie capul" într-un sonet de Mateiu Caragiale. 4. Variantă pentru epistat, personaj caragialian. — Diminutiv masculin. 5. Fete ! — Rămășiță. — În cadă ! — 6. Ion Trivale — „...elegantiarum", expresie ce-l denumea pe scriitorul latin Petronius, titlul unui sonet de Păstorel Teodoreanu, în care Petronius vîră în pieptul unui cerșetor schilod cuțitul răspunzînd apoi la întrebarea iubitei „de ce l-ai omorît ?" — „Era urît...". 7. Muză, patroana astronomiei, căreia Gabriel Donna, poet de factură parnasiană, îi dedică un ciclu de sonete, apărut în 1902. — Opuscul. 8. Ulpiu Vasilescu — Țări — Bidiviu. 9. A scăpa — Sonet de Ion Barbu, în care ca și în „Banchizele", „Lavă", poetul cîntă formele geologice, aci „Suprema încordare de granit / Rămasă dintr-o altă întocmire". 10. Diminutiv de la Margareta. — „Trecut-au.... ca nori lungi pe șesuri...", sau „Sînt... la mijloc și-ncă mulți vor trece / Din ceasul sfînt în care ne-ntîlnirăm", versuri din două sonete eminesciene. (neart.). — Sînt din... Bran ! 11.Ciclu de poezii de V. Voiculescu, care include sonetele „Orfeu", „Ariadna", „Hermes", „Icar" etc — Seminție strămoșească într-o enumerație din sonetul „Doar scrisul cronicarilor rămîne". 12. Ființe mitologice, combinație între femeie și pește în sonetul lui Eftimiu „Apele Veneției". — Numele popular al lunii aprilie, titlul unui sonet de M. Codreanu, remarcat de E. Lovinescu alături de alte cîteva prin aceea că „se cristalizează definitiv în jurul unei emoțiuni sau idei poetice".

— Nu puteți intra fără cravată, domnule, îmi pare rău.

— Dar acela, protestează domnul, arătînd spre un altul, care nu are nici cămașă ?

— Dar acest domn nu intră, ci iese !

INVITAȚIE

— Iubitule, mergem la cinema ?

— Nici nu mă gîndesc !

— Noapte bună ! Mă duc singură...

— Ei, dacă mă rogi așa frumos, sigur că merg.

ÎNTÎLNIRE

— Ei, dragă prietene, iată-te întors din vacanță !

— Da, tocmai am venit de la Baden-Baden !

— Doamne sfinte ! Și-acum te bîlbîi ? !

căutate și găsite

Un spectator se află pentru prima oară la un concurs de atletism.

— De ce fug ăștia așa ? îl întreabă pe vecinul din tribună.

— Primul primește o medalie, explică acestuia.

— Atunci ceilalți de ce mai fug ?

●

— Dar de ce i-ați scos dinții pacientului fără a i se face anestezie ? întreabă asistenta doctorului stomatolog.

— Fiindcă omul acesta îmi blochează locul de parcare a mașinii.

●

— Am șanse să scap ? întreabă pacientul înainte de operație.

— Cred că da, se laudă doctorul, din zece pacienți pe care-i operez scapă unul.

— Nu este prea mică șansa ?

— Pentru dvs. nu, fiindcă cei nouă pe care i-am operat pînă acum nu au scăpat, iar dvs. sînteți al zecelea.

●

— Recunoașteți deci că i-ați furat vioara vecinului dvs. ? întreabă judecătorul.

— Da.

— Dar, continuă judecătorul, dvs. nici nu știți să cîntați din vioară.

— Nu, domnule judecător, dar nici vecinul meu nu știe să cînte.

●

— De ce l-ați lăsat pe infractor să vă scape ? Nu v-am spus să păziți toate ieșirile ?

— Asta am și făcut, se apără unul din echipă, dar eu cred că a fugit nu pe la ieșire ci pe la intrare.

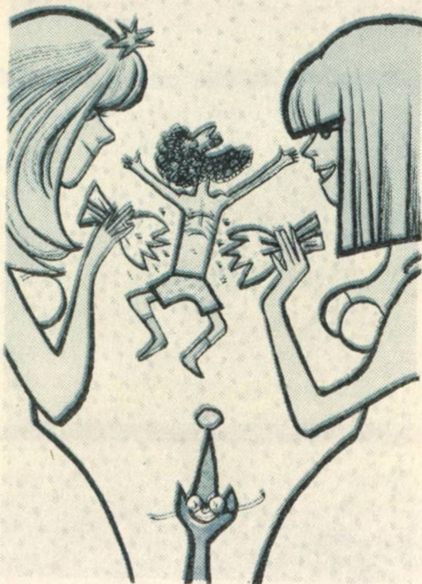
●

Un imitator de voci de animale și soția sa se aflau în pat cînd aud deodată zgomote suspecte.

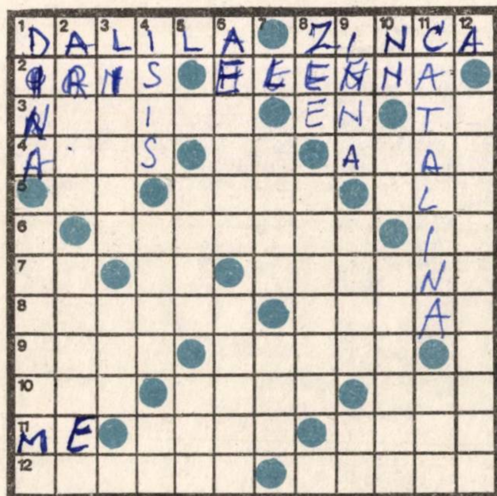
— Un hoț, șoptește soția speriată.

— Ah, fir-ar să fie, se enervează soțul, și tocmai azi cînd sînt răgușit și nu pot să latru.

GHEORGHE CROSU

Eternul feminin în poezie

ORIZONTAL : 1. **Prototipul femeii trădătoare în „Scrisoarea V" de M. Eminescu, care a devenit și titlul poeziei pentru unii critici literari. — Frumoasa florăreasă din „Flori de mucigai" de T. Arghezi ce „în coșul ei cu soare, / Proptit în șold, pe cingătoare, / Ducea snopi de ochi galbeni, cu gene de lapte, / Și garoafe de noapte." 2. „Copilă fără pată", căreia i se adresează Panait Cerna în poezia „Către...", cu paranteza „din Byron". — Eroină mitologică, titlul unei poezii de Cezar Bolliac, cu o scenă la baie, ce dezvăluie — după părerea lui G. Călinescu — „o artă decorativă vrednică de un Th. Gautier". 3. Diminutivul folosit de V. Alecsandri în ciclul „Lăcrămioare" pentru Steluța sa — Elena Negri (poeziile „Cîntec de fericire", „Gondoleta".) — Ion Dumitrescu, a scris muzică de scenă : „Maria Stuart" (Schiller), „Lucreția Borgia" (V. Hugo). — Posesiv feminin. 4. Munte văzut de Bolintineanu în Macedonia, cu care prilej — notează G. Călinescu referindu-se la impresiile de călătorie — „îl interesează femeile pentru frumusețea cărora are un simț deosebit", fiind obsedat de nume ca Evelina, Dora, Lilia, Milia, Zilia, Corela, Zora etc. ce apar în creația sa. — Eterna întrebare. — Nume generic al omului, din a cărui „coastă bărbătească" iese „al Evei trunchi de fum" (Ion Barbu — „Timbru"). 5. Măsură de teren. — Orășel în Azerbaidjan (UR.S.S.) — Nume feminin, titlul unei poezii de Depărățeanu, considerată „un suav portret raffaelit" (în poezie apare cu l reduplicat) și personajul din „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război" de Camil Petrescu. 6. Îi adresează Gh. Asachi „Imnul de seară", cu indicația „către...", nume ce ar putea fi și cel al fiicei sale, căsătorită mai tîrziu cu Edgar Quinet, — Ileana cea mică ! 7. Un pronume în... Aneta ! — Asia ! — Fata din „Dragoste învrăjbită" de G. Coșbuc, din cauza certei cu Lisandru trece prin frămîntate stări sufletești. 8. Zină a adîncurilor apelor în mitologia nordică, atrăgînd bărbații și ducîndu-i într-un palat de cristal, i-a inspirat pe Gautier, Pușkin, Giradoux și pe Eminescu, autorul unui proiect de poem în mai multe variante, ce îi poartă numele. — Termen arhaic pentru ban, dat bacșiș. 9. Nume feminin, titlul unei poezii de Gr. Alexandrescu ; după opinia lui Bogdan Duică, inspirată de o a treia dragoste a poetului pentru o necunoscută ; de relevat că numele mai apăruse anterior și în fruntea unei poezii de Iancu Văcărescu. — Femeia cu nume exotic, numită și Mesh-Ume, căreia îi adresează Ollănescu-Ascanio, „figură literară dezvoltată în umbra lui Alecsandri", „Cîntec de harem". 10. Riga Crypto și-a pierdut capul pentru o laponă ! — Femeie care frapează ; împreună cu „Casta..." e titlul unei piese de H. Lecca, în care rolul titular îl deținea Aristizza Romanescu. — Fluviu pe care e stinca, unde „un chip de femeie / S-arată din negură blînd" cîntind un cîntec de vrajă în „Loreley" de St. O. Iosif. 11. Mihai Eminescu, autorul poeziei „Venere și madonă". — Corcodușa, curtezana din „Craii de Curtea Veche", imortalizată și de Ion Barbu, care o consideră în dedicația la „Domnișoara Hus" „roaba aceleiași zodii", iar în „Protocol al unui club Matei Caragiale" „aspra floare de maidan". — Fenomen meteorologic de la care cu sufixul „oase" derivă numele unor femei malefice din mitologia populară, care apar în titlul unei poezii de G. Coșbuc ; ele îl fac pe băiat să fugă de la mireasă și să moară. 12. „Palida nororă a lui Ahti și femeia lui Muhtar", nume oriental pitoresc din „Florile Bosforului" de D. Bolintineanu. — Zeița romană, căreia Duiliu Zamfirescu îi dedică o poezie, iar în „Traianida" de Bolintineanu Cosînzeana îi cumulează funcțiile, fiind o divinitate a munților, a muzicii și a poeziei.**

VERTICAL : 1. **Femeia ce-l însoțește pe Milian — și în titlul unei poezii de Anachi, cu o acțiune plasată în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. — Cîntăreața din poezia lui Ion Minulescu ; „cînta la fereastra cu perdelele-nflorate, / Că nu-i cîntec de femeie / Și nici cîntec de vioară ?"** 2. **Crișmărița din poezia lui Goga, „un drac cu ochii vineți", „O bălaie cu trupșor subțire-nalt". — Lapona lui Ion Barbu, care-l refuză pe Crypto astfel : „Că dacă-n iarnă sînt făcută / Și ursul alb mi-e vărul drept, / Din umbra deasă, desfăcută, / Mă-nchin la soarele-nțelept.".** 3. **Logodnica mortului, a strigoiului dintr-o cunoscută baladă de Bürger, prelucrată de Șt. O. Iosif, pe care a intenționat s-o traducă și Eminescu. — Abreviere uzuală pentru doamnă** 4. **Zeiță egipteană prezentă în manuscrisul eminescian „Cîntec de sirenă", ca și în „Traianida" lui Bolintineanu, unde devenise „zeitate pizmașă" a dacilor. — Al doilea prenume al Lindei „fiica lui Boabdil", prezentă în două poezii scrise de Bolintineanu, într-una chiar în titlu, a doua fiind o „Seguidilla" (cîntec poporal spaniol). — Prepoziție.** 5. **Pictor clasic român, pe a cărui soție, din resentiment, St. O. Iosif o înfierează în poezia cu accent satiric „Zmeoaica". — Sfîrșit de... idee !** 6. **Poet și prozator moldovean, o cîntă pe iubita sa Bianca Milesi în versuri petrarchiste, uneori și traduce numele în grecește spunîndu-i Leuca, Leufca, Lefca, alteori Cinntia. — Fata săracă înșelată în iubire și părăsită dintr-o poezie a volumului „Fără titlu" de D. Zamfirescu.** 7. **Sinonim pentru moralitate, unghi de vedere prin care Eminescu tratează femeia societății burgheze în Scrisori și alte creații, vorbind de „privirile galante", „protecție de fuste", „orgii obscene". — După legendă, prima femeie, căreia șarpele îi întinde mărul într-o poezie din „Poemele luminii" de L. Blaga : „De-atunci femeia ascunde sub pleoape-o taină / și-și mișcă geana parc-ar zice / că ea știe ceva ce noi nu știm, / ce nimenea nu știe..."** 8. **Localitate în R. P. Chineză. — Fata din titlul unei poezii, din ciclul „Satul meu" de Ion Pillat, o microbiografie ce dezvăluie o existență aspră și mizeră, căci „Boierul tînăr a plecat de mult / că voi mamă n-am vreo bucurie..."** 9. **Poezie de T. Arghezi, din volumul „Prisaca", în care „Între iezii din cireadă / S-a născut de-o săptămînă, / Dintr-o capră mai bătrînă / Dar zburdalnică" — ...o fată cu stea în frunte. — Amalgam... incomplet ! — Pronume în vis !** 10. **Nene ! — Prepoziție. — Denumire antică ce o poartă și astăzi peninsula din extremitatea vestică a continentului, în care au trăit femei celebre intrate în literatură : portugheza Ines de Castro, spaniolele Isabela de Castilia, Cayetana de Alba.** 11. **Simbolul terestrului, „o preafrumoasă fată" la care aspiră astrul Hyperion din „Luceafărul". — Afluent al Dunării.** 12. **Regina ostrogoților din poezia cu acest titlu de G. Coșbuc, închisă în turn de cruntul Teodot, căruia înaintea morții îi spune : „Tu erai un om de luptă, fără rang și fără nume, / Eu ți-am dat coroana țării să te fac stăpîn pe-o lume..."**

Cuvinte rare : **AHTA, SABAS, TSI, DNA, INN.**

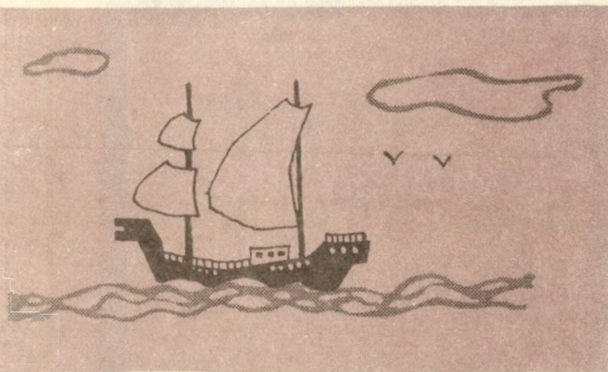

Nu-i totuna...

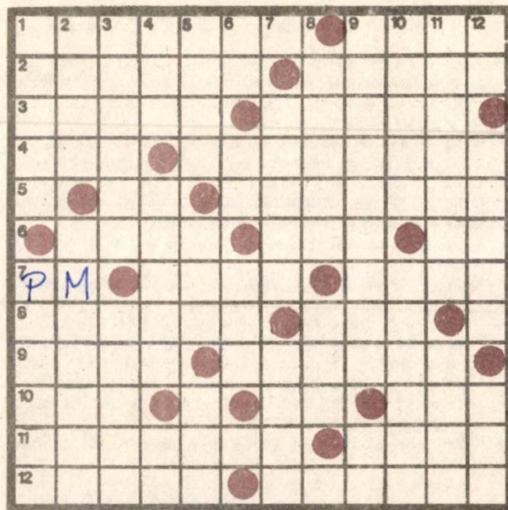
— Una e să fii cuminte și alta e să fii cu minte.
— Una e să nu ai față și alta e să nu ai obraz.
— Una e cînd unii sînt drepți și alta e cînd unii stau drepți.
— Una e să te apleci și alta e să te pleci.
— Una e cînd e secretă și alta e cînd secretă.
— Una e să ceară ceară și alta e să ceară.
— Una e să te consumi și alta e să consumi.
— Una e a îndoi și-alta e a te îndoi.
— Una e cînd dă mîna și alta e cînd ți se dă mîna.
— Una e cînd poate găsi și alta e cînd poate va găsi.
— Una e a-ți bate capul și alta e a bate capul.
— Una e să dai în gol și alta e să te dai de gol.
— Una e pară și alta e cum trebuie să pară.
— Una e un simț bun și alta e un bun simț.
— Una e să înceapă să cadă și alta e să înceapă să decadă.
— Una e să-ți lovești ținta și alta e să-ți atingi ținta.

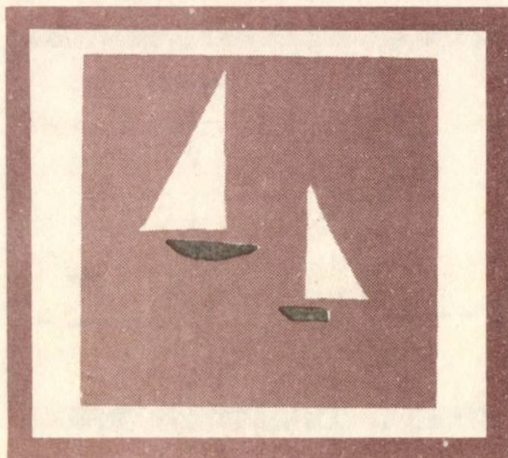
GHEORGHE GROSU

POEZIA MÂRII

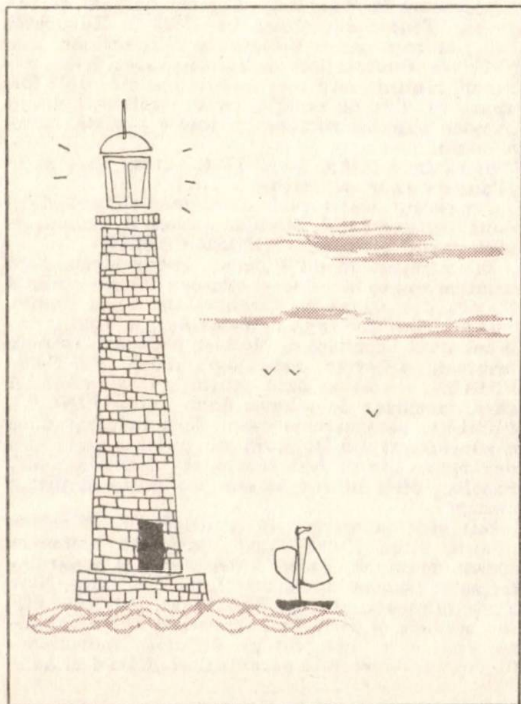

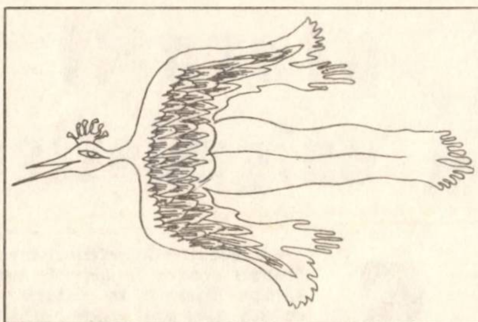
ORIZONTAL : 1. Poet (1876—1903), căruia Minulescu îi dedică „Romanța marilor dispăruți", a cîntat în „La polul Nord" singurătățile glaciale, „cîmpii de gheață ce adorm pe așternuturile mării ud.." — „Mama Venerei eterne", într-o poezie de O. Goga din „Cîntă apele". 2. Ulise, eroul epopeii homerice cu care este comparat poetul defăimat ce pleacă de la curte și-și tocmește-n port o navă în „Pe un papirus" de Al. Philippide. — Poezie de Camil Petrescu, în grupajul „Din versurile lui Ladima", ce începe astfel : „Marea crîncenă de plumb visează salbe / Și resoarbe-nveninată, spume albe", exprimînd starea de spirit a inadaptabilului din „Patul lui Procust". 3. Articol nehotărît. — Alt nume al Venerei, sinonim cu Afrodita, cea născută din spuma mării, explicînd titlul poeziei marine „Mama Venerei eterne" de O. Goga. 4. Zeul vînturilor, „pe harfele marine a suspinat... / Vestind urîtul zării și-al apelor în friguri", în „Chemare" de Ion Vinea. — Încurajat 5. Aurel Petrescu. — Poet, autorul volumului „Mare incognitum", explorînd în poemele sale ceea ce denumește simbolic „marea necunoscută", suprafețe infinite, spații fără hotar. 6. Pictor (1881—1958), autorul unor pînze inspirate de peisajul marin și dobrogean căruia Ion Vinea i-a dedicat o poezie, purtîndu-i numele în care e sesizabilă predilecția artistului pentru subiectele marine. — Articol genitival. — Idem pe jumătate ! 7. Petru Maior. — Jumătate din material ! — Insulă pe lacul Titicaca. 8. Titlul unei poezii de Ion Minulescu din ciclul „Nu sînt ce par a fi", în care apare imaginea mării cu „aceeași rece-mbrățișare de-albastru, violet și verde... din care pornesc Sirenele cîntînd". — Veche măsură de greutate. 9. Unul din părinți : cerul ; mumă fiind marea, într-o metamorfoză a Luceafărului eminescian, ceea ce i-a determinat pe unii exegeți să-l considere pe Hyperion, Neptun. — Poeziile din „Cîntă apele" de O. Goga, spre deosebire de postumele ciclului „În larg" ale aceluiași autor. 10. Un miraj fără de-nceput și de sfîrșit ! — Scor alb. — Perioadă de timp. 11. Poezie de Ion Pillat în care poetul se adresează amatorului de drumuri din el ca unui străin : „Ai fost, ne spui, prin insuli cu nume spaniole... / Și inima, din mare în mare ți-o legai / Cînd înfloreau catarge cu pînzele corole", (neart.). — „Roditoare... / Se-ndoaie supuse de frică" la „ceasul de horă păgînă / Cînd vifor purcede din haos" în poezia lui Goga „Furtuna". (sing.). 12 Insule de corali, devenite titlul unei poezii de D. Nanu, în care mărgeanul e poetul, iar marea e iubirea. — Autorul dramei „Vlaicu Vodă", al cărei personaj central rostește replica : „Pe marea vieții cînd te duce vîntul / Fie-ți cîrmă cugetarea, de ți-e pînză simțămîntul", cu un pronunțat caracter aforistic.

VERTICAL : 1. Formă fixă de poezie cum e „Marea" de V. Eftimiu din ciclul „Finistere". — Poet simbolist (1877—1904) va cînta și el în „Semi Orient" și în alte poezii mirajul mării, rezultat al înclinării spre evaziune : „Se mișcă apancetișor, / Și pînzele s-au ridicat / În vînt ușoare fluturînd..." 2. La revedere pe care-l adresează nostalgic de șapte ori I. Minulescu în poezia „Spre insula enigmă." — „...și proletar", poemul eminescian cu un decor marin romantic în ultima sa parte : „Scînteie marea lină și placele ei sure", cadru al reflecțiilor cezarului exilat. 3. Sinonim pentru lopătar, cum e luntrașul Levante care prin a vîslelor lovire turbură

cetatea Missolonghi, ce „pe o coastă-ntre lagune, doarme dusă la al cărei glas uşor" într-un poem de Duiliu Zamfirescu. — Ciclu macedonskian, evocînd ţara lui Dante, ca şi în „Noaptea de noiembrie", unde apar „Florenţa, Roma, Neapol, culcat pe lîngă mare". 4. Eugeniu Ştefănescu — ...autorul unei poezii simboliste citate şi de G. Călinescu prin versurile : „Într-un crepuscul violet / Pe ţărmul unei mări vopsite / Cu cel mai otrăvit albastru / Venisem să privesc serbarea / Colorilor ne mai văzute". — Nestemata mării, sub semnul căreia stă barocul — cum demonstrează E. Papu —, Mircea Eliade văzînd în motivul ei şi al scoicii un simbol al fecundităţii. — Articol în baltă ! 5. Lac finlandez... ...şi rîu sud-american. — A cunoaşte 6. Prepoziţie. — Ţese ! — Mare dregător în trecut. 7. Spaţiul marin pentru delfin. — Punct cardinal, ce-l atrage pe poetul Artur Enăşescu, care într-un sonet îl numeşte „semeaţă zeitate / Senalţă peste-albastrul relief". 8. Adjectiv desemnînd un organ menit să producă punctul. — Prefix medical în... motonavă ! 9. Autorul volumului „Romanţe pentru mai tîrziu", multe cu temă marină ca : „Spre insula enigmă", „Crepuscul la Tomis", „Romanţa celor trei corăbii". — La mijloc de fluviu ! 10. A desfiinţa. — „... şi dragoste", volum publicat de Cicerone Theodorescu în 1958, din care se desprind poezii erotice şi marine comunicînd suavităţi şi nostalgii. 11.. Punct cardinal, titlul unei poezii de Artur Enăşescu, în care „Mama Tetis, dulce mie / Prinsă-n văl de cununie / Sprinten bolul şi-l mlădie, / Spumegînd trandafirie" — Medic german (1815—1848). — 12. Dînsul. — Poet, care, după G. Călinescu, sub „rare obscurităţi înşelătoare" cultivă o poezie fantezistă, autorul unor creaţii ca „Port" şi „Iacht". — Trei picături vocalice identice din Marea Neagră !

Cuvinte rare : SOTO, SEES, RIO, ERDL

Fabula nostalgiei

În Delta Nilului, în pribegie,
Nenumărate păsări se adună.
Din apă şi din mîl, nici o fişie,
Că vede, nimeni, nu poate să spună.
E-un şir multicolor nemăsurat.
Sînt pelicani cu-al lor penaj roz-pal
Şi lebede în alb imaculat.
Flamingi, în picioroange, stau spre mal.
Iar lebedele-noată cu prestanţă,
Cu aripile falnic ridicate
Ce-arată o nespusă eleganţă.
Corăbii par, de vînt, uşor purtate.
Egretele cu mantii vaporoase
Alunecă pe apă graţioase
Iar razele de soare, în strălucirea lor,
Fac albul să apară de-a dreptul orbitor.
O giscă ce-nota pe lac alene
În cîrdul ce părea neterminat,
Văzînd egreta cu frumoase pene
S-o ia peste picior, a încercat :
„— Să ştii că mă întreb adeseori,
În Delta Dunării nu vă e drag ?
Egrete, pelicani, flamingi, cocori
De ce aţi părăsit acel meleag ?"
Pe dată i-a răspuns atunci egreta :
„— Prea multe griji să nu vă faceţi voi !
Că am venit, n-aveţi ce regreta.
Cînd trece iarna, mergem înapoi.
Da, gisculiţo, ne întoarcem iară
Să vieţuim din nou pe-acel ţinut.
Nicicînd nu vom uita de vara
Şi cuibul cald în care ne-am născut."

IONEL GOLOGAN

pictorii şi enigmistica

pre deosebire de scriitori care adeseori recurg la diferite pseudonime literare, în pictură procedeul este mai puţin utilizat. Arta cuvîntului, spre deosebire de arta figurativă, apelează la calambururi, jocuri de cuvinte uneori sclipitoare, şarade, enigme, palindromuri.

Şi totuşi în lumea artiştilor plastici — nu puţini dintre ei şi literaţi ; să-i cităm pe Da Vinci, Michelangelo — genul enigmistic, chiar dacă nu a proliferat, a găsit oameni înclinaţi spre o exprimare criptică.

Pictorul Toulouse-Lautrec, a cărui operă reflectă sfîrşitul unui secol şi începutul altuia — perioadă numită Belle Epoque — este fiu de conte. Pentru a nu compromite ilustrul nume de familie, tatăl său îi cere să semneze cu un pseudonim tablourile. Între anii 1885—1887 pictorul îşi iscăleşte pînzele (unul din tablouri e „Contesa de Toulouse-Lautrec dejunînd la Malromé") cu pseudonimul TRECLAU — care constituie o anagramă simplă din LAUTREC — de fapt o inversare a silabelor.

Henri Rousseau-Douanier (Vameşul), artistul în opera căruia pictura naivă excelează prin armonia cromatică, semnează criptic un tablou de mici dimensiuni înfăţişînd o scenă de bîlci. Acest tablou îi este atribuit lui H. Rousseau de către acad. G. Oprescu. Argumentul peremptoriu care l-a determinat pe G. Oprescu să-i atribuie această pictură este iscălitura bizară, încifrată pusă pe tablou. În termeni enigmistici este vorba de un rebus — dezlegat prin identificarea sau decodarea imaginilor, iar cuvintele rezultate se ligamentează.

Iscălitura lui H. Rousseau vizibilă pe colţul tabloului este compusă din trei desene : un topor, o roată şi o găleată. În limba franceză : hache, roue, seau.

Acestea dau numele pictorului H. (hache) Rousseau (roue-seau) în transcripţie fonetică.

Iulius Pascin este un pictor născut la Vidin, naturalizat în America, dar trăind mult timp în boema artistică pariziană. Picturile lui Pascin imortalizează eternul feminin cu o aură de senzualitate, ele fiind definite printr-un erotism subtil.

Numele acestui pictor care a trăit între 1885—1930 — sfîrşind tragic — este, de fapt un pseudonim. În realitate el s-a numit PINCAS, care prin anagramare a dat numele cu rezonanţă slavă PASCIN.

OROARE

Un francez a fost intrebat de ce îi plăcea atît de mult să cineze la restaurantul din Turnul Eiffel. Răspuns :

— Este singurul colţ din Paris de unde eu pot să nu văd această oroare.

În cartea „Popas lîngă Notre-Dame" Ion Vitner, urmărind Parisul într-un itinerar spiritual, îi consacră pictorului un capitol „Mormîntul din azur al lui Pascin".

Rememorînd locurile de întîlnire ale artiştilor de toate naţionalităţile la cafenelele din Montparnasse-ul interbelic, autorul îi citează pe Ilya Ehrenburg care era convins că Pascin fusese român ; deşi născut la Vidin, pictorul, după spusele lui Ehrenburg, şi-a petrecut copilăria şi adolescenţa la Bucureşti. Autorul notează că familia Pincas s-a mutat în 1892 la Bucureşti, unde viitorul pictor urmează cursul primar. Dar imaginea Bucureştilor cu străzile, localurile, oamenii, lăutarii care l-au încîntat cu cîntecele lor, apare în diferite creaţii, ca în celebrul desen „Cîntec popular românesc", într-o revistă müncheneză.

Şi să nu-l uităm pe E. Hemingway care scrie „Pascin este o sărbătoare".

Dar recent, într-o carte de memorialistică „Secţiune transversală", Méliusz Jozsef îi dedică cîteva pagini pictorului PINCAS-PASCIN.

El se referă la un Pincas, bucureştean, care primise cadou un mic şi frumos tablou semnat Pascin, din partea lui Zambaccian. Acest Pincas, poate o posibilă rudă a pictorului, a vîndut tabloul unui necunoscut. Méliusz a căutat, într-un original, arborele genealogic al lui PINCAS-PASCIN, cercetînd dacă acesta a fost român. A găsit în cartea de telefon două nume PINCAS, PINKAS, persoane pe care le-a întrebat dacă n-au emigrat din Bulgaria. şi autorul scrie mai departe : „ar fi fost frumoasă legenda asta : Pascin, pictorul român sau, cel puţin şi pictor român".

Dar enigma originii lui e dezlegată în cartea „Popas lîngă Notre-Dame", unde în încheiere consemnează că „datorită desenelor şi acuarelelor sale, expuse în muzeele lumii, la Paris, New York, München, Berlin, Budapesta, Tel-Aviv etc. etc., numele şi pitorescul irezistibil al Bucureştilor este larg celebrat pe diferite meridiane. Bucureştii reprezintă paradisul copilăriei şi ado-

lescenței sale febrile". O dovadă peremptorie a reminiscențelor bucureștene transfigurate într-o mare artă.

Walter Mehring n-are deci dreptate în capitolul pe care i-l consacră în „Pictura excomunicată" că „grațiosul bulgar Jules Pascin (Pincas) e de origine jumătate spaniolă, jumătate italiană".

Oskar Koloschka (1886—1980), unul din marii artiști ai secolului nostru, creează o operă care stă sub semnul simbolismului și al expresionismului, atît ca pictor, desenator, cît și ca gravor. Dar celebrul pictor, ca și personalitățile renascentiste, abordează și alte domenii ale artei — ca poezia și dramaturgia.

El este autorul unui poem intitulat ALLOS MAKAR, pe care l-a și ilustrat. Titlul poemului este rezultatul unei combinări a literelor — deci anagramă — ce formează prenumele OSKAR și ALMA.

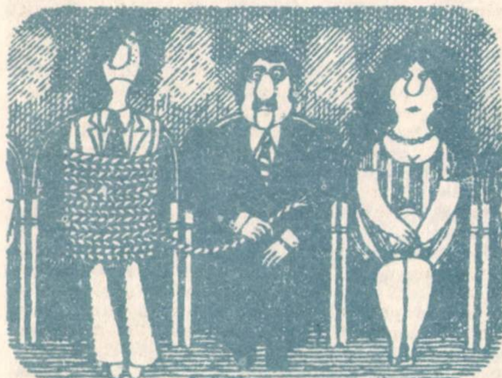
Pictorul-poet evocă aci un episod erotic din viața lui ; iubirea pentru Alma Mahler, văduva compozitorului Gustav Mahler, care în 1915 se va recăsători cu renumitul scriitor Franz Werfel. După despărțirea de Alma, Kokoschka va suferi mai mulți ani și își va imortaliza fosta iubită în cîteva tablouri ca „Logodnica vîntului" și într-o litografie „Alma Mahler" ce se găsește la Muzeul de Artă al României, și va scrie poemul în care numele cuplului sînt anagramate.

Salvador Dali, ultimul monstru sacru al picturii moderne, și-a văzut numele anagramat într-o expresie peiorativă, adevărată poreclă : Avida dollars, ceea ce insinua dorința de cîștig a artistului. La care Dali a replicat că „majoritatea oamenilor muncesc ca să cîștige bani. Eu cîștig bani pentru a munci".

Dar cel care a făcut anagrama nu este altcineva decît teoreticianul suprarealismului, nu mai puțin celebrul André Breton, demonstrînd, dacă mai era cazul, că jocurile de cuvinte cultivate de publicațiile avangardiste și în mod special de suprarealiști, intră în sfera predilectă a valorificării resurselor limbii, în același timp sancționînd o carență a acestui artist genial, în jurul vieții căruia s-a țesut o adevărată mitologie, unde fabulosul și extravagantul dețin ponderea.

Salvador Dali — „Avida dollars" — rămîne în conștiința umanității ca un pictor căruia harul i-a dăruit și bogăție, spre deosebire de Van Gogh sau Modigliani, morți într-o cumplită mizerie.

ARNOLD HELMAN

Fotografie de familie

de toate...

NUCA DE COCOS

La o masă un tînăr spune o ghicitoare :

— Care e diferența dintre un scoțian și o nucă de cocos ?

Nimeni nu răspunde.

— E foarte simplu — explică tînărul. O nucă de cocos îți oferă întotdeauna să bei, un scoțian niciodată.

Un alt tînăr intervine.

— Un moment... Eu sînt scoțian. Dorești să bei ceva ?

— Eh... da, desigur, cu plăcere...

— Atunci cumpără-ți o nucă de cocos !

CINCI STERLINE

Întrun bar din Londra, un domn elegant și puțin amețit rămîne fără țigări :

— Două lire sterline celui care-mi dă o țigară — exclamă el adresîndu-se consumatorilor din local. Dar nimeni nu-i dă atenție. Domnul mărește încetul cu încetul suma ajungînd la cinci lire sterline.

— Cinci sterline pentru o țigară.

Cum nimeni nu se obosește să-i răspundă, strigă înfuriat :

— Domnilor, afară este mașina mea Rolls Royce. Vrea cineva s-o ia în schimbul unei țigări ?

— Din ce an este mașina ? întreabă cineva.

ÎN „PLACE DE LA CONCORDE"

Un parizian beat turtă se urcă cu ultimele puteri într-un taxi și îi spune șoferului :

— În „Place de la Concorde".

— Sîntem în „Place de la Concorde", domnule.

Pasagerul scoate port-vizitul, se pregătește să coboare, și, înmînîndu-i o bancnotă îi spune șoferului :

— Poftim. Dar altădată, te rog, nu mai goni așa !

ECHILIBRU

Într-un autobuz din New York, un călător beat se ține cu disperare de una din curelele ce atîrnă de plafon. Controlorul îi cere și lui biletul. Bețivul încearcă fără succes să se caute prin buzunare.

— Pot să te ajut ? — îl întreabă controlorul.

— Desigur. Ține dumneata blestemata asta de curea, pînă caut eu biletul.

UNDE ?

— Vă rog frumos — se adresează un cetățean amețit de băutură unui trecător — unde mă aflu ?

— La intersecția dintre strada Hugo și bulevardul Mozart.

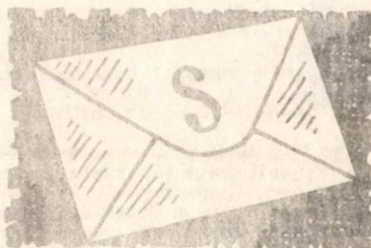
— Nu mă interesează străzile, monsieur, ci orașul.

EMILIA SĂLCEANU și
MIHAI BURDUJA

POZIȚIONALĂ
(Sinoverb eliptic : (6)+4=9)

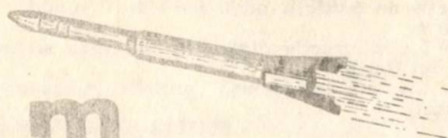
CU FIOR
(Metagramă anagramată :
0xxxxxxxx — xxxxx0xxx)

MUZICALĂ
(Scart anagramat : xxx0xxxx)

REDACȚIONALĂ
(Metagramă : 0xxxxxx)

La minut

EXACT INVERS

O americancă stabilită la Roma este întrebată care este diferența dintre bărbații americani și cei italieni.

— Este ceea ce m-a făcut să locuiesc la Roma ! Americanii muncesc atît de mult, încît nu le mai rămîne timp să se ocupe de femei. Pe cînd italienii procedează exact invers !

DE CE ?

— Cum găsești noul meu costum ?, își întreabă un bărbat soția.

— Nu-ți vine bine deloc !

— Așa crezi ?

— Și-apoi nici nu-mi pasă, doar tu ai să-l porți !

— Mai exact, am să port numai haina și vesta, murmură soțul suspinind profund.

ÎNTOTDEAUNA

Deși adora femeile, Sacha Guitry nu scăpa nici un prilej să le ironizeze.

— Femeile întotdeauna sînt convinse că au dat dovadă de spirit de inițiativă dacă au făcut exact contrariul a ceea ce le-ai cerut.

AȘA ESTE !

Luîndu-și micul dejun, soțul îi spune soției :

— Azi-noapte cînd m-am întors acasă nu te-am mai trezit. Vezi că am grijă să te odihnești ?

— Așa este, numai că spune prietenilor tăi care te cărau să nu mai cînte în gura mare !

ÎNTRE PRIETENE

O mamă îi spune fiicei sale :

— Cum de-ți trece prin cap să te măriți cu băiatul ăsta despre care nu știi nimic ?

— Ba știu totul despre el ! A fost logodit o lună de zile cu cea mai bună prietenă a mea !

DIN TRANSMISIUNILE DE FOTBAL DE LA CRAIOVA

- Balonul se plimbă prin pădurea de picioare.
- Craiovenii se agață de orice balon.
- Balonul curge pe lîngă poarta rapidistă.
- Portarul trimite balonul la întîmplare.
- Negrilă mîngîie balonul.
- Rapidul încearcă să care baloane în careul craiovean.
- Portarul deține foarte elegant balonul.
- Portarul prinde îngrozit balonul.

DUMITRU VASI SOIMOȘAN

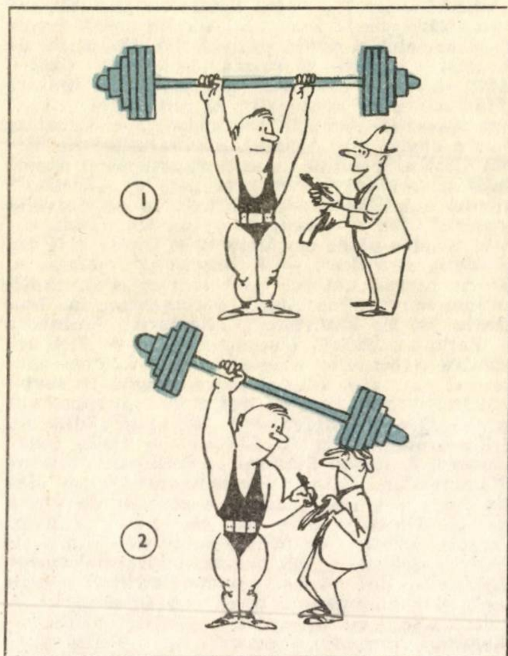

Însemnări literare

ORIZONTAL : 1. „Ceahlăul prozei româneşti", creatorul romanului istoric, descinde artistic din linia moldoveană a lui Neculce şi Creangă şi din eposul popular — Singular (abr.). 2. Prototip mitic al frumuseţii cu care poate fi asemănat „Fătălăul" lui Tudor Arghezi. — Prozator contemporan, a scris „Cuvîntul de soldat", „Catarge la orizont", „Alarmă la dana zero", „Ţărm fără catarge". 3. Hidrocarbură cu uz combustibil. — Armă albă ce curmă vieţi în dramele romantice „Despot-vodă" şi „Vlaicu-vodă". 4. A lucra ogorul — Dînşii. — Figuri nesuferite. 5. Nicolae Cartojan. — Poet la „Contemporanul" şi alte publicaţii ale epocii, care şi-a adăugat numelui şi pseudonimul Pincio. — „...unui pierde vară", unul din cele patru volume de poezii ale lui Coşbuc (neart.). 6. Localitate în Finlanda. — Parvenirea pentru personaje literare ca Păturică, Scatiu, Urmatecu. 7. Critic de artă, autorul unor cărţi ca „Arta ţărănească la români", „N. Grigorescu" ce se disting prin erudiţie şi simţ al frumosului plastic. — Primeşte ! 8. Organizaţie Comercială Locală (abr.) — Punct cardinal adăugat ca particulă a numelui său de poetul simbolist Eugeniu Ştefănescu. — Un oboi nesfîrşit ! 9. Critic literar, care la apariţia „Cuvintelor potrivite" a scris o cronică în care-i consideră pe Arghezi cel mai mare poet român — după Eminescu. — Ovidiu (presc.) — Dat popii ! (Veche monedă). 10. Oraş irlandez... în minister ! — Geniul povestitor caracterizat de G. Călinescu „o expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numeşte poporul român". 11. Numele a doi fraţi, unul Dominic — prozator şi dramaturg, celălalt Radu, poet de factură romantică şi dramaturg. — Înfăţişat. 12. Poetul „Nopţilor", teoretician al simbolismului românesc în revista „Literatorul".

VERTICAL : 1. Curent literar de factură tradiţionalistă, de la începutul acestui secol, a cultivat pastelul şi proza peisagistică, literatura de inspiraţie istorică şi rurală. 2. Literat (1891—1962), autor al volumului de interviuri literare „Mărturia unei generaţii", al romanului ştiinţifico-fantastic „Oraşele scufundate". — Cronicar care a copiat „De neamul moldovenilor" de Miron Costin, inserînd în mod nepotrivit şi observaţii personale. 3. Sinonim pentru „Zestrea", nuvelă a lui Rebreanu din care se va dezvolta romanul „Ion". — Poet paşoptist din poezia căruia Haşdeu alege un moto la al doilea cînt din „Răzvan şi Vidra". — 4. Diminutiv feminin. — Istoric literar, autorul unor lucrări „Contribuţii eminesciene", „Contribuţii documentare la biografia lui M. Eminescu", „Mărturii... Eminescu — Veronica Micle". (Augustin Z.N.) — Altă denumire a oraşului egiptean Isna. 5. Poet modernist care şi-a adunat opera risipită în revistele interbelice, abia în 1964 cînd a publicat volumul „Ora fîntînilor". — „... de plată", idilă din lirica erotică a lui G. Coşbuc — Cella Delavrancea. 6. Eugen Simion. — Scriitoare, autoare a volumelor „Faima detaşamentului", „O stea din toate e a mea", dedicate copiilor de vîrstă şcolară (Gica). — Fire de... caolin ! 7. Tatăl lui Grigore Ureche, el însuşi autor de cronici. 8. Poet, a debutat sub semnul suprarealismului, astăzi unul din cei mai apreciaţi scriitori pentru copii prin volumele „Cartea cu Apolodor", „A doua carte cu Apolodor". — Liviu Călin — Element prozodic, pentru Ion Pillat chiar „poeme într-un singur...". 9. Precursor român al avangardismului, autorul unor antiproze ca „Pîlnia şi Stamate", „Ismail şi Turnavitu". — Interjecţie. — Echipă de fotbal grecească. 10. Ivireanul, care a scris opera cu caracter educativ-moralizator „Didahii". — Coautor cu Cezar Petrescu al dramei „Pîrjolul", evocare a răscoalei ţărăneşti din 1907 (1905—1972). 11. Pseudonimul Smarandei Gheorghiu, literată şi militantă pe tărîm social-cultural, la sfîrşitul secolului trecut, evocată în cartea lui P. Gh. Bîrlea „O romancă spre Polul Sud", a cărei profesiune de credinţă suna : „Pasiunea mea de scriitoare a fost călătoria". — Personalitate renascentistă a culturii noastre, istoric de reputaţie mondială, care a scris şi „Istoria literaturii româneşti contemporane" în trei volume. 12. „...cu viţă sălbatică", romanul lui Constantin Ţoiu, apărut în 1976. — În poezia coşbuciană „Trei, Doamne, şi toţi trei !", „avea şi dînsul trei feciori...".

Cuvinte rare : AABO, INIS, ESNE, AEK.

Acum 100 de ani...

AVEŢI NEVOIE DE O GHILOTINĂ ?

Iată — ca o curiozitate — devizul pentru construirea unei ghilotine model nou, care credem că a fost inaugurată nu de mult : — Şarpanta şi planşeul pe care ghilotina e montată : 1 200 franci. — Ferecătura : 500 franci. — Cele două cuţite (dintre care unul de rezervă) : 500 franci. — Scripeţii şi canelurile : 900 franci. — Barosul în fier forjat : 500 franci. — Două coşuri de răchită pentru corpul celui executat : 400 franci. — Două ligheane de zinc pentru capul victimei : 300 franci. — Fringhiile : 60 franci. — În total : 4 410 franci.

Această notă cu preţuri exagerate a fost supusă spre aprobare unei comisii însărcinate să studieze maşinăria şi preţul ei. Susnumita comisie a redus preţul cu 1 132 franci, ceea ce ar însemna în jur de 25%. Deci o ghilotină, aşa cum arată ea astăzi, costă 3 278 franci.

Cu plăcere vă recomandăm moduri mai interesante de a vă cheltui banii.

(„Le Rapel", 10 decembrie 1887)

DUO

Doi tineri, pe o bicicletă dublă, reuşesc să ajungă cu chiu cu vai în vîrful unui deal.

— Uf ! Nu credeam c-o să mai ajungem aici...

— Da... Bine că am pus eu frînă tot timpul, altfel ne rostogoleam înapoi.

Epigrame

UNEI CELIBATARE

Dacă ea nu se mărită,
Deşi toţi la cap o bat,
Face-n formă ocolită
Fericit pe... un bărbat.

CONJUGALĂ

Pentru-a ei guriţă dulce
I-a pus verighetă, sacrei,
Dar vru viaţa să-l încurce,
Divorţă de gura... soacrei.

UNUI CHIULANGIU

Pentru cei care-l întreabă
Zice, c-un elan plenar,
C-a pus umărul la treabă
Dar.. cu mîna-n buzunar.

Proverbe răstălmăcite

Spune-o vorbă din străbuni :
„De tine să-mi spun părerea
Zi-mi cu cine te aduni"
Să fac din total... scăderea.

„Unde-s doi, puterea creşte"
Însă noi, suspicioşi,
Completăm : Doamne fereşte
De doi inşi... neputincioşi !

„Poţi s-ajungi departe
Cînd te scoli în zori" ;
Totu-i ca la carte,
Din pat de cobori...

„Cine fură azi un ou,
Mîine va fura un bou"
Poimîine o motoretă,
Răspoimîine o... rachetă.

„La plăcintă, înainte,
La război înapoi",
În cantină scrie,
La... ţesătorie.

„Nu aduce anul
Ce aduce-un ceas",
Îşi zicea golanul
Dîndu-l pe-un preţ gras...

„Capul ce-i plecat
— Spune o povaţă —
Scapă de tăiat" ;
Firesc, nu-i de faţă...

„Cine are carte
O să aibă parte",
Dar vă zic în şoaptă :
Multe-l mai aşteaptă...

Că e scurtă în picioare
De minciună vor să zică ;
E aşa c-o precizare :
Minciuna să fie... mică.

PAVEL GRIGORE-PAGRI

Pur Şi Simplu

JOCURILE SCHIMBULUI

Vrînd să-i sugereze lui Walter Scott că s-a inspirat întrucîtva din romanele sale, Alessandro Manzoni îi spuse acestuia cînd îl întîlni :
— De fapt romanul meu e opera dumneavoastră...
Scott preţui francheţea lui Manzoni şi îi răspunse :
— În cazul acesta, personal cred că e vorba de cel mai bun roman al meu...

MĂRTURISIRE

Alphons Allais povestea unui prieten :
— Cînd o femeie îmi cere un autograf, scriu aşa : „Celei pe care o iubesc mai mult decît orice".
— Dar ce îndrăzneţ eşti ! ?
— Aş ! Nu mă costă nimic şi pe ea o face fericită !

RECTIFICARE

În romanul său Fluviul de foc, François Mauriac scria : „Nu există ceva mai oribil decît un compartiment de clasa a II-a pe ruta spre Sud, vara".
Directorul Companiei de cale ferată i-a trimis următoarea scrisoare :
„Vă cer scuze, dar există şi clasa a treia !"

GLUMĂ

Pierre Dac intră într-un restaurant şi comandă limbă de vacă. Se răzgîndeşte : „Nu, nu mai vreau, este dezgustător cînd te gîndeşti că limba este din gura unui animal ! Mai bine dă-mi o omletă !"

EROISM SAU INCONŞTIENŢĂ ?

Doi prieteni se întîlnesc şi unul îi spune celuilalt :
— Imaginează-ţi că mi-am pierdut soţia !
— Bietul meu prieten !
— Îţi mulţumesc pentru condoleanţe, dar intenţionez să mă căsătoresc.
— Nu se poate spune despre tine că eşti ranchiunos.

INOCENŢĂ

— Mamă, mamă, am răsturnat scara !
— Foarte rău. Tata o să te certe.
— Nu poate. El a rămas să se ţină de lustră.

FRAGMENTE

PREŢURI

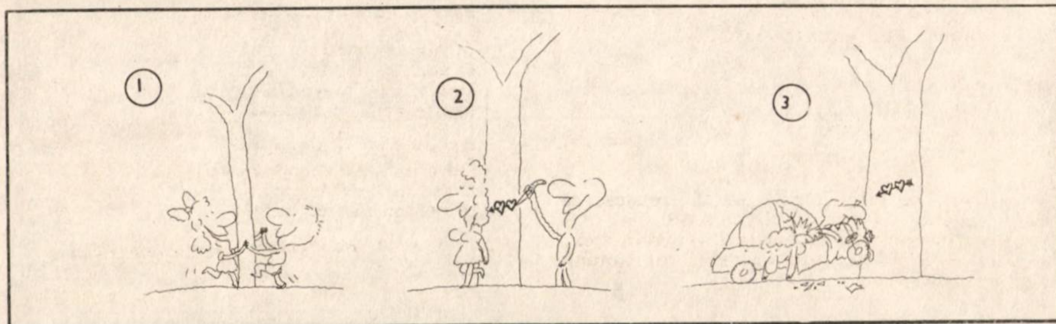
Un marţian intră într-un local şi cere un whisky. Tulburat de apariţia ciudatului client, barmanul îi spune, punîndu-i paharul pe tejghea :
— Trei dolari... Ştiţi, n-am mai văzut marţieni...
— Nici nu-i de mirare, replică marţianul. Cu asemenea preţuri...

CHESTIE DE NAŢIONALITATE

Într-un bar din Saint-Germain-des-Près, un antialcoolic încerca să-l convingă să nu mai bea pe un beţiv care se agăţase de tejghea ca să nu cadă la pămînt :
— Ştiţi dumneavoastră oare, că alcoolul ucide, în fiecare an cel puţin o sută de mii de francezi ?
— Dacă vrei să ştii, mie puţin îmi pasă, răspunse beţivul. Eu sînt belgian !

PĂCĂLEALĂ

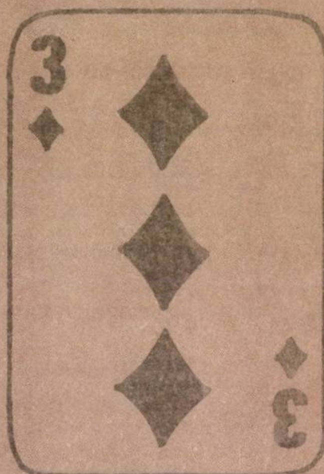
Într-un „Saloon" din West stau şi beau mai mulţi bărbaţi, cînd intră un pistolar şi zice :
— Cine dintre voi este John ?
Un om care bea se întoarce : Eu sînt John.
Pistolarul scoate pistolul şi-l împuşcă. Omul cade, dar înainte de a muri îi zice : Ţi-am făcut-o, nu sînt eu John !

RETORICĂ
(Monoverb cu fereastră :
xxxxxx900x)

ZIARISTICĂ
(Monoverb eliptic anagramat :
4 + (2) + 4 = 8)

LITERARĂ
(Rebo eliptic anagramat
6+ (4) =9)

MONTANĂ
(Monoverb : 3—7)

XI-VI=V

ENIGMISTICĂ de ADAM STOICA

